

LIBRIS

We know
books

CĂTĂLIN BELDEA

12 UMBRE

Îndrăgostit
de eclipse

Capitolul I

Amintiri din astrocopilărie

Era februarie 1986. Nu știam cât de grea era viața în comunism, pentru că atunci nu aveam decât 8 ani și jumătate și de mine aveau grijă mai multe doamne ultraprotectoare: mama, bunica, străbunica și o mătușă. Când scăpam din grija lor, mergeam la fotbal în curtea școlii sau ieșeam cu copiii în fața blocului. În seara aceea de februarie mă jucam „de-a v-ați ascunselea” cu o gloată mare de prieteni. M-am ascuns așa de bine după o mașină, încât nu m-a găsit nimeni timp de multe minute. Și, în timp ce mă uitam după ascunzătorile celorlalți, mi-a atras atenția o Lună plină imensă, care avea de jur împrejur un halou, așa cum nu mai văzusem niciodată. Întâmplarea face ca, în aceeași zi, să aud la radio că vine cometa Halley. Cred că și la școală ne-a zis învățătoarea ceva de o cometă care s-ar vedea pe cer. Am luat hotărârea pe loc că Luna era învăluită în coada cometei și am rămas fascinat de acest gând până când cineva m-a găsit în ascunzătoare. Dar ce mai conta?! Eram primul care „văzuse” marea cometă!

Am fost atât de impresionat de ceea ce văzusem, că, imediat ce am intrat în casă, am căutat în biblioteca părinților o carte, un atlas, orice care să explice fenomenul de pe cer. Și am găsit manualul de Astronomie din clasa a XII-a al tatălui meu. L-am citit din scoarță în scoarță, chiar dacă nu înțelegeam nimic din formulele de acolo. Poveștile astrilor m-au inspirat, iar imaginile alb-negru, abia lizibile, m-au intrigat așa de mult

că am devenit din ce în ce mai interesat de domeniul vast al astronomiei. Din momentul acela, pasiunea pentru astronomie a pus stăpânire pe tot ce urma să fac mai departe în viață. Matematica a devenit cea mai importantă materie la școală, iar lecturile mele s-au legat tot timpul de stele și de Univers. Până și la ora de desen făceam numai picturi cu cerul și cu Sistemul Solar, exasperându-mi colegii cu notele mari obținute de la o profesoară severă.

Primul telescop l-am primit imediat după Revoluție, cred că prin clasa a VI-a. Părinții mei erau mândri că odrasla lor avea asemenea preocupări intelectuale, așa că tata a apelat la un prieten din Italia și mi-a cumpărat o lunetă galbenă și frumoasă cu un trepied de lemn. E ceea ce numim în zilele noastre „junk-telescope”, dar pe vremea aceea era o raritate. Așa am început să pun în practică ce citisem, de la geamul blocului, pe care îl deschideam complet și în nopțile de iarnă, stârnind rumori în camera bunicilor. Iar, într-una dintre acele prime nopți, am îndreptat luneta către o stea ceva mai strălucitoare. Am rămas iarăși fără cuvinte și nemișcat, la fel ca în ziua în care descoperisem cometa Halley „dând rotocoale” Lunii. În ocular mi-a apărut o stea neobișnuită și nemaivăzută: avea urechi. Sau două toarte. Sau așa mi s-a părut mie. După minute bune de observații astronomice serioase mi-a picat fisa: mă uitam pentru prima dată la planeta Saturn, iar urechile stelei erau, de fapt, inelul lui Saturn! În seara aceea am înțeles că asta vreau să fac toată viața. Vreau să mă fac astronom. Era un salt formidabil, acum în clasa a VI-a, față de ce voiam să mă fac când voi fi mare înainte de 1986, anul cometei, și anume tractorist. Am fost un copil pasionat de tractoare, de vreme ce aveam unul mare de jucărie cu care făceam ture prin toată casa.

M-am mulțumit să observ stelele de la geamul camerei doar pentru puțin timp. Aveam nevoie de un teren de joacă mult mai mare. Așa că, spre disperarea familiei, dar și a vecinilor, am început să observ cerul prin lunetă de pe bloc.

Lucrul acesta nu era văzut bine nici de ai mei, dar nici de locatari. Așa că primeam „inspecții” aproape seară de seară. Mulți au trecut pe la telescop și s-au convins că eu chiar învățam astronomie. Cel care mi-a rămas în minte însă este vecinul Costică de la etajul III. Într-o noapte, a venit tiptil, în papucii lui de plastic și cu veșnica-i căciuliță lipită pe vârful capului. A început pe un ton grav: „...Măi, Cătăline, cum îți explici tu că oamenii ăia din Australia stau cu capul în jos?” Am găsit de cuviință să tac. Dar el a continuat: „Măi, Cătăline, știi de ce am venit eu aici? Ca să văd și eu prin telescop cum arată, de fapt, stelele. Că eu știu că au cinci colțuri!” Eram abia în clasa a VII-a, așa că nu m-am putut abține și am izbucnit în râs. Și acum râd când îmi aduc aminte scena. Cu siguranță că erau mulți adepți ai „Pământului plat” și ai teoriilor conspiraționiste care mai de care mai îndrăznețe, dar pe vremea aceea nu era internet și nici Facebook ca să își spună părerile în mod public.

Anii au trecut, iar pasiunea pentru astronomie s-a conturat și mai clar. Am intrat la Liceul Mihai Viteazul din București, unde am avut norocul să dau peste profesori extraordinari. La matematică am avut privilegiul să îl am ca profesor pe regretatul Dorin Moraru – matematicienii bucureșteni cu siguranță și-l aduc aminte pe talentatul dascăl –, iar la fizică pe tânărul profesor, pe vremea aceea, Sever Popa. Cu domnul Popa obișnuiam să clarific probleme care mai de care mai astronomice, cu totul ieșite din aria programei noastre școlare plictisitoare. În timpul liceului am reușit cumva să mă strecur și pe „geamul” Observatorului astronomic al Academiei. Vorba vine, m-am ținut de tata să mergem la Observator cu gândul că mă voi face astronom și voi rămâne acolo. Și am mers în biroul directoarei de pe atunci, doamna Magda Stavinschi. Țin minte și acum că avea un birou înalt, iar eu stăteam pe un scaun scund, abia o vedeam de cât de jos stăteam. Nu am scos un cuvânt, doar tata mă recomanda ca geniu neștiut al astronomiei românești. Doamna Stavinschi a înțeles că avea de-a face cu oameni hotărâți, așa că m-a poftit să

vin de două ori pe săptămână la biblioteca Institutului. Și uite așa m-am ales eu aproape exclusiv cu lecturi tehnice de astronomie și matematică în locul beletristicii atât de folositoare într-un liceu cu pretenții. Noroc cu doamna Labiș, profesoară de limba română și dirigintă, care mi-a înțeles pasiunea și m-a susținut fără rezerve.

Cred că prin clasa a XI-a am făcut prima excursie în vestul Europei, și nu oriunde, ci la Florența, în Italia. Eram obsedat să văd cât mai multe muzee, cât mai multe biserici și să nu ratez nicio operă făcută de Michelangelo. Din întâmplare, am nimerit într-un muzeu pe care nu mi-l notasem, „Muzeul de istorie a științei”. Am intrat grăbit, ca să îl bifez și pe acesta, dar, când să ies, era să mă împiedic de niște bețe întinse pe pardoseală, așezate cam neglijent de către organizatori. Și, din curiozitate, am citit ce reprezentau. Erau lunetele lui Galileo Galilei prin care văzuse pentru prima oară Jupiter și sateliții galileeni. Am rămas ore întregi acolo, fascinat și intrigat de instrumentele atât de primitive prin care Galileo descoperise alte lumi. Și eu mă plângeam că nu-mi cumpără tata alt telescop mai performant..

Visul meu de a deveni astronom profesionist nu s-a împlinit. După doi-trei ani de mers la biblioteca Observatorului, cineva de acolo – nu-i mai țin minte numele, dar știu că își savura cafeaua până după ora mea de plecare, că mai trebuia să ajung și la școală –, un oarecare domn astronom, mi-a spus că, dacă vreau să îmi dea și mie ceva de lucru la Observator, ar trebui să intru la Facultatea de Matematică. Și exact asta am făcut, am intrat la Matematică la Universitatea București. După câteva luni, am bătut din nou la ușa distinsului domn, ca să îi spun că reușisem și că abia aștept să mi se dea și mie ceva de lucru, evident muncă de student, ucenicie. „Eee, acum mai trebuie s-o și termini”, a venit replica din spatele câinii de cafea, referindu-se, evident, la facultatea pe care abia o începusem. Am simțit atâta batjocură, încât am părăsit pentru totdeauna Observatorul și ideea de a mă face astronom profesionist.

Câțiva ani nu am vrut să mai aud de astronomie, dar eclipsele mi-au redat această plăcere extraordinară, aproape viscerală, de a mă uita spre cer.

Deși am așteptat încă din școala generală eclipsa totală din 1999, poate pentru că m-am concentrat prea tare pe fotografierea ei și nu am avut timp să o privesc cum ar fi trebuit, aceasta nu m-a impresionat atât de tare ca să mă facă să vreau să alerg pe tot globul după eclipse. Dar cea din 2006, pe care am văzut-o din Turcia, m-a oprit pe loc din tot ce făceam. Acolo, pe plaja de lângă orașul Side, în cele aproape 4 minute de întuneric din miezul zilei, viața mi s-a schimbat. Am văzut un fenomen pe care voiam să-l mai văd încă o dată și, dacă s-ar putea, ori de câte ori s-ar produce pe suprafața Pământului, indiferent în ce loc. Și așa am și făcut! Din 2006 nu am mai ratat nicio eclipsă, chiar dacă a trebuit să călătoresc până în Siberia, Africa, Atacama sau pe un atol în mijlocul Oceanului Pacific.

De ce îmi place să combin astronomia cu fotografia? În imaginile mele urmăresc să redau realitatea. Realitatea, de obicei, nu e fotogenică. Nu e nici măcar interesantă. Am înțeles că trebuie să caut o realitate care să merite o fotografie. Alții creează realitatea așa cum vor ei, de obicei pe calculator. Unii plătesc actori, iar alții o manipulează în studio. Foarte mulți oameni apreciază o astfel de artă. Nu și eu. Cred că aveam vreo 15 ani când am văzut o scenă incredibilă, la munte, după o furtună. Deodată, a apărut o lumină foarte specială, care a modificat realitatea până atunci obișnuită într-una nemaivăzută, nemaîntâlnită. Culmea e că am avut un aparat foto (pe film) la mine. Dar nu știam să îl folosesc corect. Și poza nu a ieșit. Știu de atunci că există situații excepționale, care de regulă durează câteva secunde, rareori minute, în care atmosfera se transformă și ai șansa să asști la un moment absolut magic. Unul dintre aceste momente, singurul predictibil, este eclipsa totală de Soare.

LBRIS

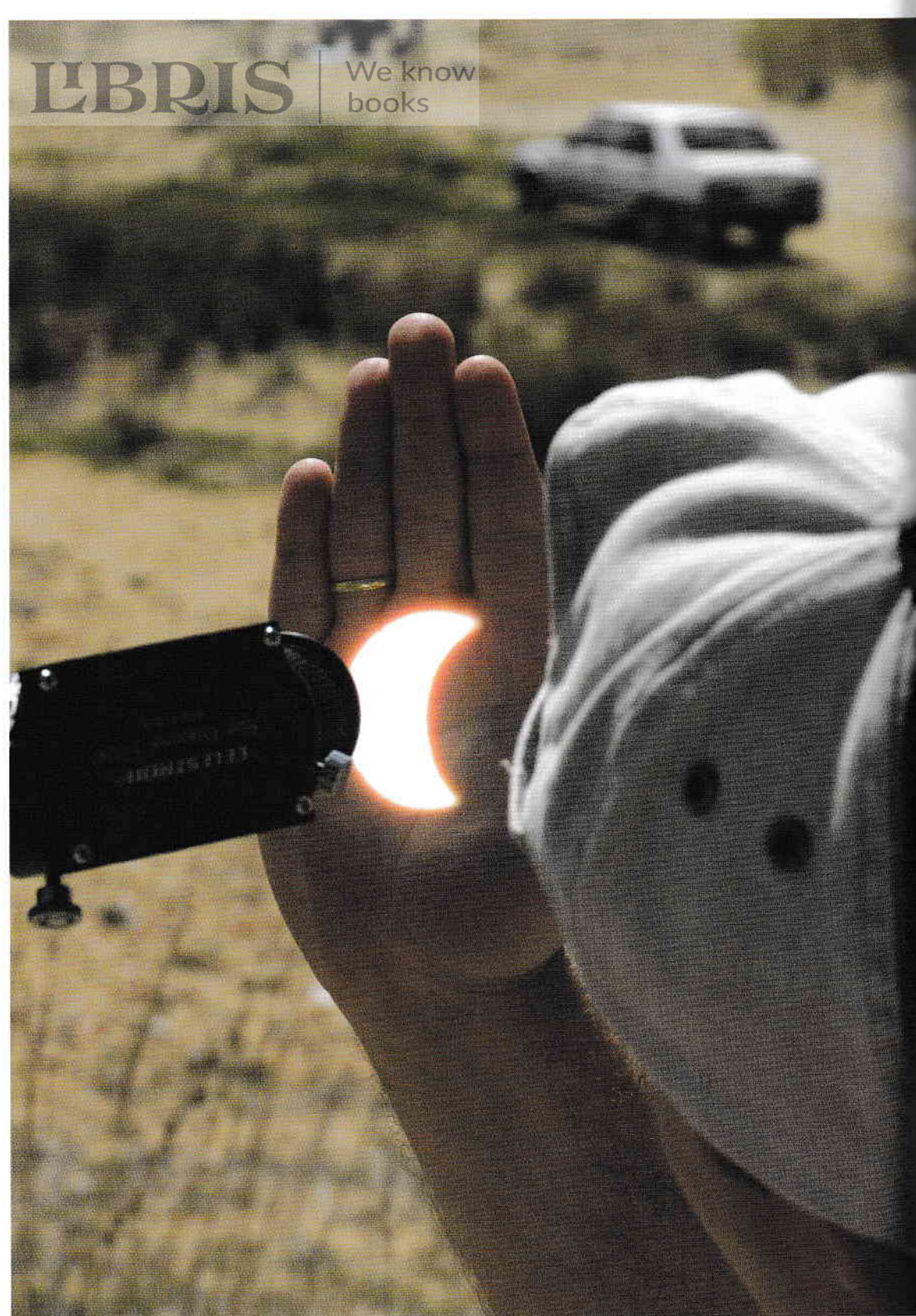
We know
books

11 august 1999, România

LBRIS

We know
books

LBRIS

We know
books

29 martie 2006, Turcia

LBRIS

We know
books

LBRIS

We know
books

